

Sophoclis Tragoediae. Tom. II. Trachiniae - Antigone - Philoctetes - Oedipus Coloneus. Edidit R. D. Dawe. BSB Teubner. Leipzig, xi+267. 1979.

Μετά τὸν πρῶτον τόμον τῆς νέας ἐκδόσεως τῶν Τραγωδιῶν τοῦ Σοφοκλέους (*Sophoclis Tragoediae. Tom. I. Ajax-Electra-Oedipus Rex.* 1975) ὁ R. D. Dawe, ἐταῖρος τοῦ Trinity College τοῦ Πανεπιστημίου τοῦ Cambridge, συνεχίζει τὴν μακρὰν καὶ ἐνδοξὸν παράδοσιν τῆς Ἀγγλικῆς φιλολογικῆς γραμματείας μὲ τὴν ἐκδοσιν τοῦ ὑπ' ὄψιν τόμου. Ὁ ἐκδότης εἶχεν ἤδη προπαρασκευάσει τὴν ἐκδοσιν διὰ τῆς συγγραφῆς τοῦ τριτοῦμου ρηζικελεύθου ἔργου τοῦ *Studies on the Text of Sophocles*, τόμ. I, II, [1973] καὶ III [1978] (πβ. *Πλάτωνα*, τόμ. 26, 1974, σελ. 324—332), εἰς τὸ ὁποῖον κατὰ τρόπον ἐξαντλητικὸν ἠρεύνησε τὴν χειρόγραφον παράδοσιν τοῦ ποιητοῦ καὶ ἐπεδίωξε δι' ὀξέος αἰσθητηρίου τὴν ἐπίλυσιν τῶν πολλαπλῶν προβλημάτων τοῦ ἀρχαίου κειμένου. Μὲ βάσιν λοιπὸν τὴν βαθεῖαν γνῶσιν τοῦ Σοφοκλείου κειμένου ὁ ἐκδότης ἐπροχώρησεν εἰς τὴν ἐκδοσιν τοῦ δευτέρου τούτου τόμου καὶ ἐπέτυχε νὰ ἀφήσῃ ζωηρὰν τὴν σφαγίδα τοῦ ὄχι μόνον ἐπὶ τοῦ ποιητικοῦ κειμένου (ἀξιοποιοῦνται περισσότερον παρὰ ποτὲ ἄλλοτε αἱ γραφαὶ δεκαεξὲς ἐν ὄλῳ χειρογράφων καὶ προτείνονται πολλαί, ἐξαιρετικῶς τολμηραὶ ἐνίοτε διορθώσεις), ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τοῦ κριτικοῦ ὑπομνήματος (πληρεστέρου καὶ ἀκριβεστέρου παρ' ὅσον τῶν ἐκδόσεων Pearson καὶ Dain) καὶ ἐπὶ τῆς μετρικῆς ἀναλύσεως τῶν χορικῶν ἀσμάτων. Πρέπει ἰδιαιτέρως νὰ ἐξαρθῇ ἡ εὐρεῖα ἐκμετάλλευσις ὑπὸ τοῦ ἐκδότου τῶν πικυρικῶν εὐρημάτων (P. Oxy. 1805, P. Amst. Inv. 68, P. Oxy. 875, P. Mich. Inv. 6585a, P. Hermupolis Magna 17058, P. Mich. 3, 140 καὶ P. Vat. gr. 11), ὅπως ἀκριβῶς καὶ εἰς τὸν I τόμον, ὅπου ἐπίσης—παρὰ τὰ περὶ τοῦ ἀντιθέτου ὑπὸ φίλου λογίου γραφέντα (πβ. *Πλάτωνα*, τόμ. 29, 1977, σελ. 278)—εἶχε γίνεαι εὐρεῖα χρῆσις τῶν παπύρων Pap. Oxy. 2093, 1615, 693, 2180, 22, 1369 καὶ Pap. Soc. Ital. 1192.

Παρὰ τὰς ἐπιφυλάξεις τὰς ὁποίας εἶναι δυνατόν νὰ διατηρῇ ὁ ἀναγνώστης ὡς πρὸς τὰς προτιμήσεις ἢ ἀπόψεις τοῦ ἐκδότου (πράγμα ἀναπόφευκτον προκειμένου περὶ τὸσον σημαντικοῦ ποιητικοῦ κειμένου μὲ μακροχρόνιον παράδοσιν) δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία, ὅτι διαθέτομεν μίαν ἐκδοσιν ἢ ὁποία θὰ ἀποτελῇ τὸν ἀναγκαῖον ὀδηγὸν παντὸς μελετητοῦ τοῦ Σοφοκλείου δράματος ἐπὶ μακρὰν σειρὰν ἐτῶν εἰς τὸ μέλλον. Ἡ ἐκτύπωσις ἔχει γίνεαι μὲ τὴν γνωστὴν εἰς τὰς ἐκδόσεις Teubner ἄψογον φροντίδα.

Γ. Α. ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ, δ. Φιλ.

* *

Β. Γ. ΜΑΝΔΗΛΑΡΑ, Πάπυροι καὶ Παπυρολογία, Ἀθήνα 1980, σχ. 8ον μέγα σελ. 136, πίνακες 70.

Ἡ ἀνακάλυψις τῶν παπύρων ποὺ ἤρchiσε πρὸ 200 ἐτῶν ἔφευρεν ἐπανάστασιν εἰς τὰς γνώσεις καὶ τὰς ἐκτιμήσεις περὶ τῆς προσφορᾶς τῶν Ἑλλήνων εἰς τὸν πολιτισμόν. Διὰ τῶν παπυρικῶν εἰδήσεων κατεφάνη ὅτι κατὰ τὴν ἑλληνιστικὴν περίοδον ἐκαρποφόρησεν ἡ προσφορὰ τῶν Ἑλλήνων τῆς κλασσικῆς περιόδου, διότι διὰ τοῦ Μουσείου τοῦ Πτολεμαίου ἐτέθησαν αἱ βάσεις τῶν ἐπιστημῶν, τῆς ἰατρικῆς (Ἀνατομία καὶ Χειρουργικὴ Ὀφθαλμολογία, Φυσιολογία τῶν Μαθηματικῶν (Μηχανικὴ, Γεωμετρία, Ἀλγεβρα, Ἀστρονομία) τῆς Φυσικῆς καὶ τῆς Χημείας, τῶν